

Afrapportering og anbefalinger om den lokale kollektive transport i Danmark

Ved Helga Theil Thomsen,
formand for ekspertudvalget

27. oktober 2025

EKSPERTUDVALG
om kollektiv mobilitet
i hele Danmark.....

EKSPERTUDVALG OM KOLLEKTIV MOBILITET I HELE DANMARK

Mogens Fosgerau
professor ved Økonomisk Institut,
Københavns Universitet (orlov fra 21.
jan. 2025, udtrådt 25. mar. 2025)

Alexander Høst Frederiksen
program manager i DTU Science Park,
medstifter af Donkey Republic

Maria Wass-Danielsen
partner og seniorrådgiver,
Urban Creators

Eskil Thuesen
ressourcedirektør,
Movia

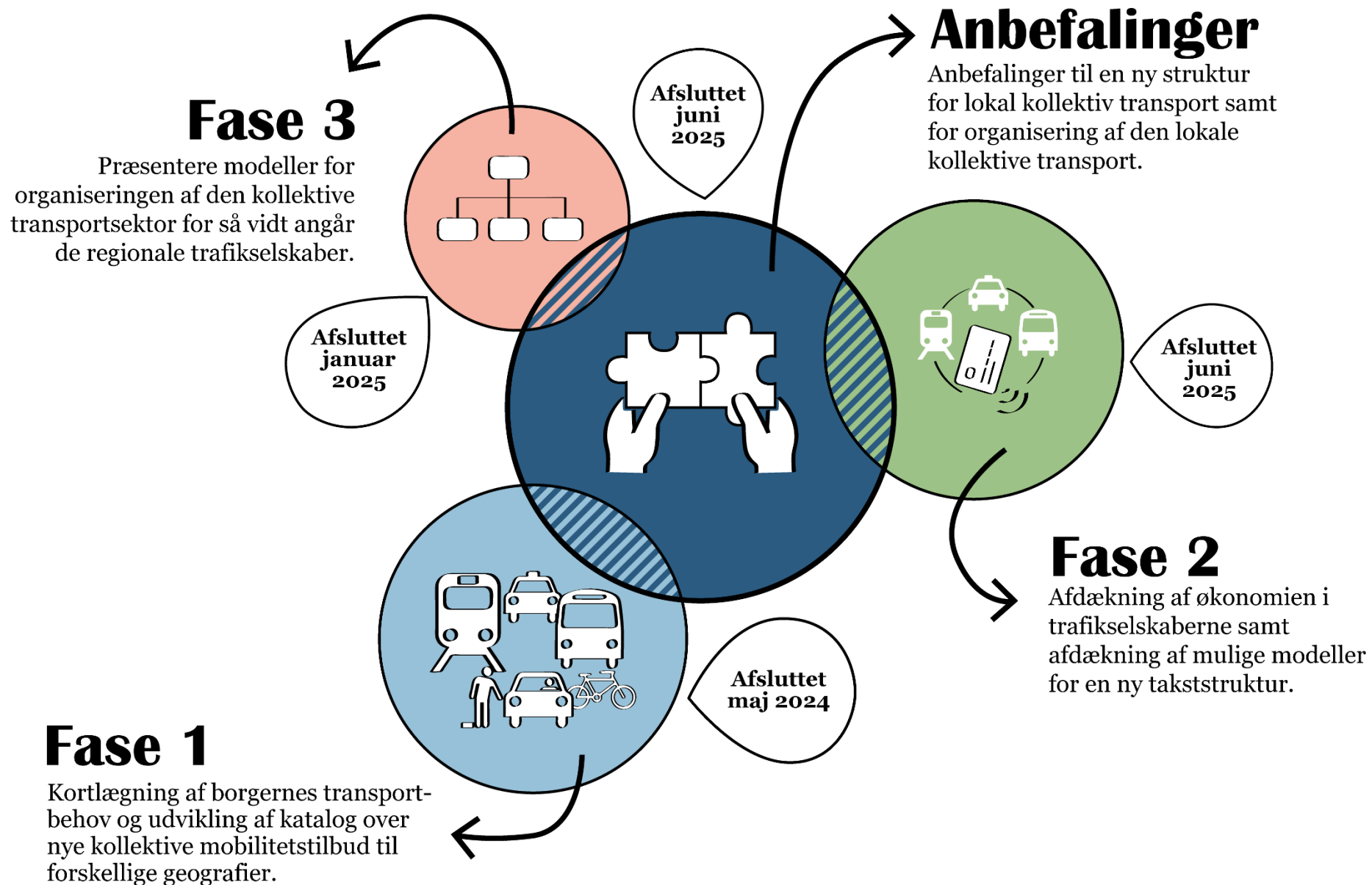
Liselotte Lyngsø
fremtidsforsker og stifter,
Future Navigator

Nicolai Bernt Sørensen
kommerciel direktør,
Nordjyllands Trafikselskab

Ditte Bendix Lanng,
specialkonsulent,
Aarhus Kommune

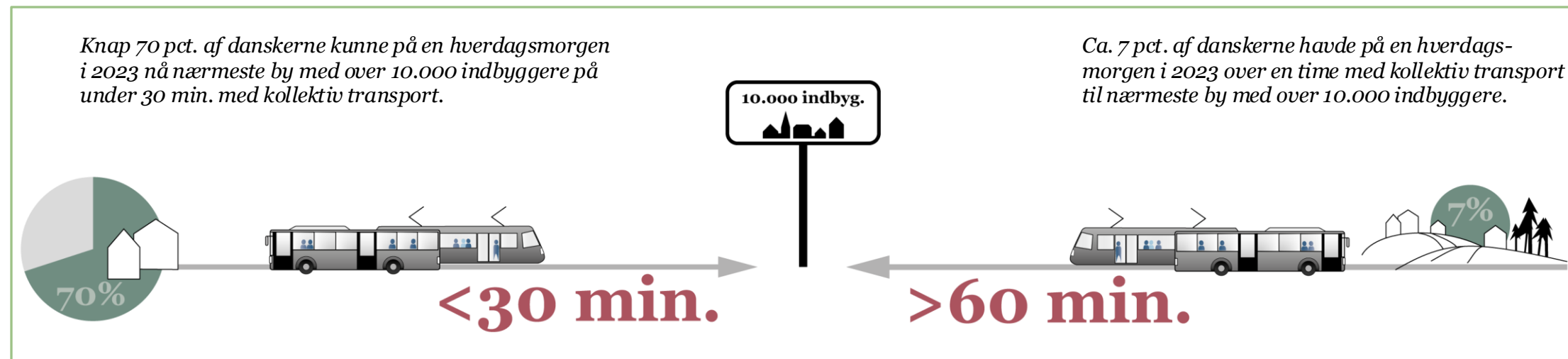
Helga Theil Thomsen (formand)
fhv. trafik- og plandirektør,
Vejdirektoratet (2007-2023)

Carsten Hyldborg Jensen
konsulent,
fhv. direktør i FynBus (2008-2022)

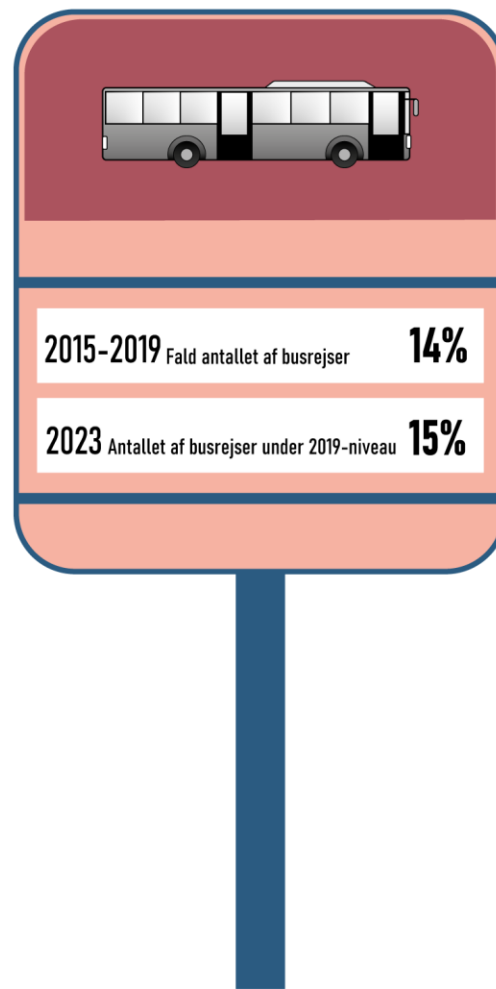
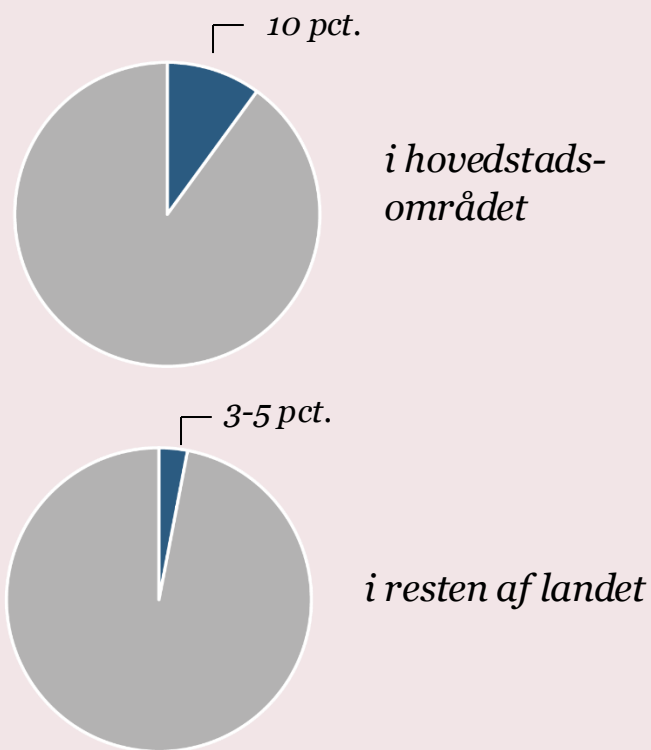
- Kommissorium for ekspertudvalg om kollektiv mobilitet i hele Danmark

I landdistrikter kan der være langt til rutebunden kollektiv transport

Busser og tog har tabt markedsandele til bilen de seneste år, især uden for de større byer

Kollektiv transport som andel af alle ture

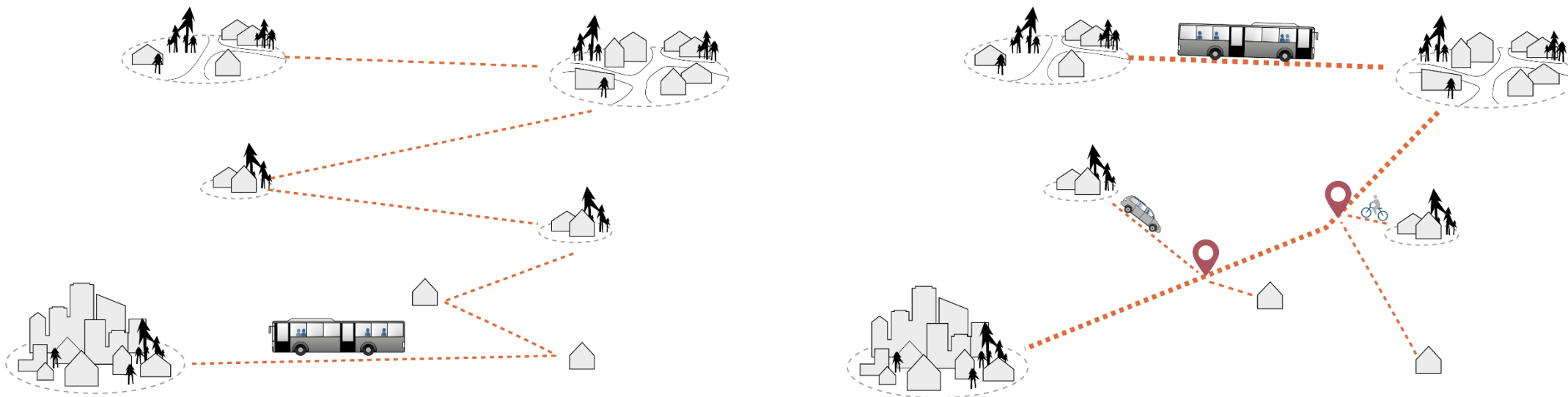

I 2015-2023 er der sket et fald på i alt 27 pct. i antallet af busrejser, hvor der både har været corona-restriktioner og i samme periode åbnede en ny metrolinje i København og letbaner i Aarhus og Odense.

*Faldet i antal af busrejser ser ud til af fortsætte, da fremskrivningerne viser **fortsat urbanisering og indkomstudvikling, færre børn og unge i landdistrikter samt øget bilejerskab.***

*Et faldende kundegrundlag betyder færre indtægter og med en uændret økonomisk ramme **kan det føre til færre afgange og lukning af ruter** – især i landdistrikter.*

Karakteristika og udfordringer for den kollektive transport i de enkelte geografier

I de større byer og i hovedstadsområdet er der en større fortætning af indbyggere på mindre areal, hvilket giver et større grundlag for rutebunden kollektiv transport.

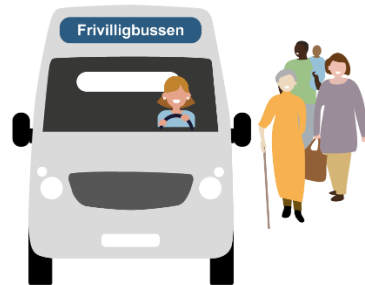
I landdistrikter og mindre byer løser bilen hovedparten af transportbehovet for indbyggerne, hvor den rutebunde kollektive transport særligt sikrer adgang til skolegang for de yngste og unge borgere.

Det er ikke økonomisk eller klimamæssigt bæredygtigt at løse transportbehovet i tyndere befolkede områder og i områder med spredt beboelse med (flere af) de traditionelle rutebunde løsninger – så meget desto mindre med et faldende passagergrundlag.

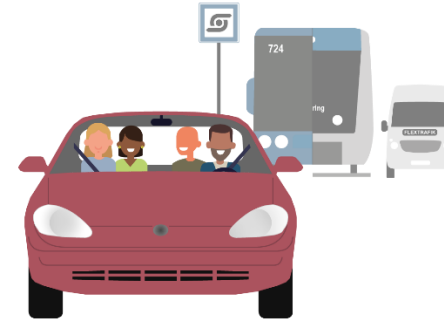
Bruttokatalog: Nye kollektive transportløsninger, der især kan have potentiale i landdistrikter og mindre byer

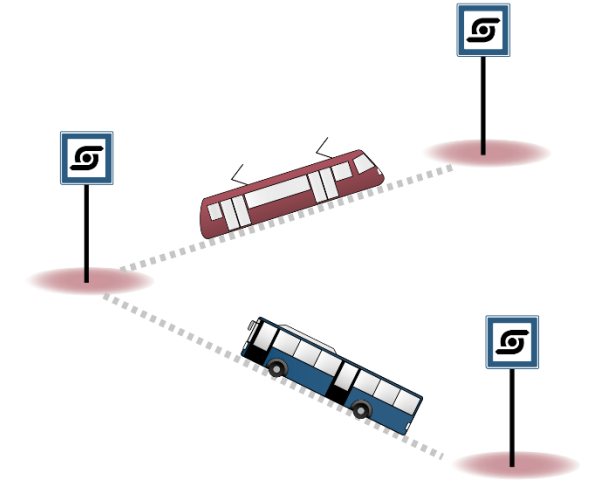
Fleksible behovsstyrede løsninger, herunder fx bus på bestilling

Bedre rammer for borgerdrevne løsninger, herunder frivilligbusser

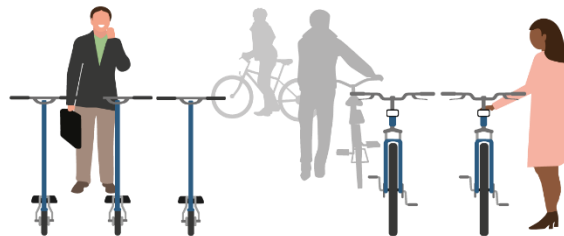
Muligheder for at anvende samkørsel som del af den kollektive transport

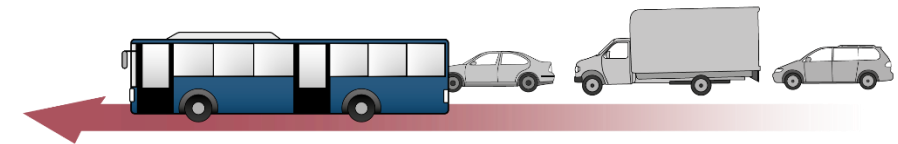
Systematisk fokus på udvikling af knudepunkter og opkoblinger på det strategiske hovednet

Lempeligere rammer for privat betalt kørsel

Øget udbredelse af dele-cykler og dele-løbehjul

Strategisk fokus på busfremkommelighed i mellemstore og store byer

Ekspertudvalgets vision og fremtidsbillede

- Den kollektive transport skal være for alle – uanset hvem man er, og hvor man er.
- Den skal være med til at understøtte, at danskerne kan bo og arbejde i alle dele af landet – den skal understøtte et aktivt liv og sammenhængskraft mellem by og land.
- Det forudsætter, at der findes et højfrekvent strategisk hovednet af busser og tog, der forbinder de større byer i Danmark, som suppleres af et stærkt net af lokale rutebundne og fleksible transportløsninger, der sammen sikrer effektiv adgang for alle borgere til hovednettet.
- Den kollektive transport skal være skabt til borgerne og drevet af innovation, der løbende gør nye løsninger tilgængelige og delbare for både brugerne og udbyderne.

Udvalgets anbefalinger – temaer

01 Der skal etableres et sammenhængende højfrekvent strategisk hovednet af bus og tog på tværs af byer og geografier med klare kvalitetsstandarder

02 Den kollektive transport i landdistrikterne skal gøres mere attraktiv og økonomisk bæredygtig gennem en omstilling af rutebundne transportløsninger til mere fleksibel, behovsstyret kollektiv transport

03 Det kollektive transportsystem skal transformeres, så det opleves sammenhængende og let tilgængeligt for borgeren, også når der skal skiftes mellem flere transportløsninger

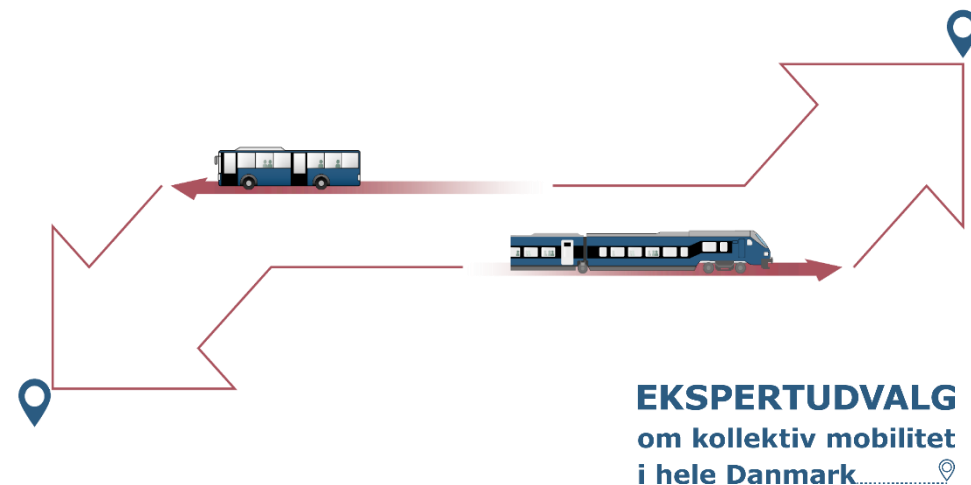
04 Det skal være lettere at forstå og finde prisen for en rejse med den kollektive transport, og den kollektive transports konkurrenceevne i forhold til bil skal styrkes

05 Mulighederne i innovation og systematisk indsamling af data skal udnyttes til at forny den kollektive transport

06 Rammevilkårene skal ændres, så mobilitetsvirksomhederne får incitament til at foretage prioriteringer, der kan skabe økonomisk råderum og mulighed for at foretage langsigtede investeringer

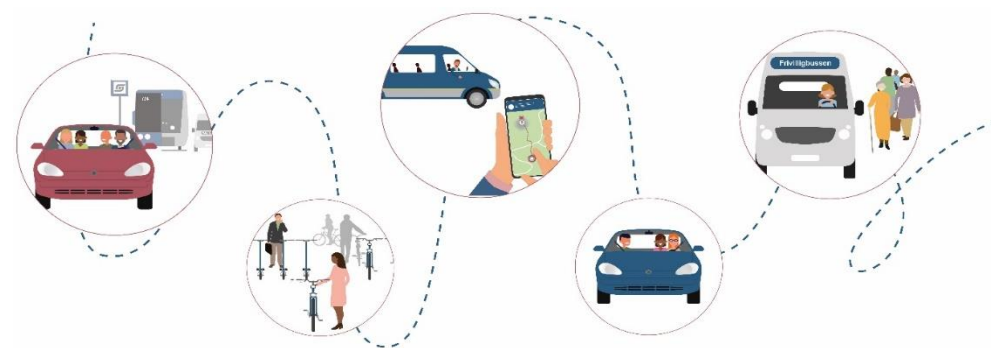
01 Der skal etableres et sammenhængende højfrekvent strategisk hovednet af bus og tog på tværs af byer og geografier med klare kvalitetsstandarder

- Udpegning af et strategisk hovednet.
- Entydigt placeret ansvar for hovednettet.
- Målrettet arbejde med busfremmelighed.
- Styrket samarbejde mellem mobilitetsvirksomhederne, staten, kommuner og regioner.

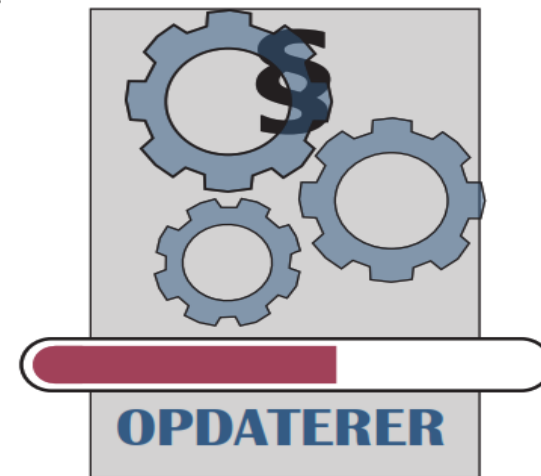
02 Den kollektive transport i landdistrikterne skal gøres mere attraktiv og økonomisk bæredygtig gennem en omstilling af rutebundne transportløsninger til mere fleksibel behovsstyret kollektiv transport

- Breder portefølje af transportopgaver i mobilitetsvirksomhederne.
- Flere fleksible, behovsstyrede løsninger.
- Incitamenter til at tilbyde samkørsel.
- De nye fleksible løsninger:
 - Ensrettes og standardiseres.
 - Integreres med rutebundne løsninger.
 - Integreres i de fælles salgsplatforme.
- Visiterede kørselsordninger sammentænkes med åben flextrafik.
- IT-understøttelse af realtidsplanlægning af de nye fleksible løsninger og de visiterede ordninger.

06 **Rammevilkårene skal ændres, så mobilitetsvirksomhederne får incitament til at foretage prioriteringer, der kan skabe økonomisk råderum og mulighed for at foretage langsigtede investeringer**

- Vilkårene for den statslige finansiering af privatbaner ændres med henblik på at understøtte omstilling fra bane- til bustrafik, hvor det er relevant.
- Stærkere forretningsmæssige kompetencer i mobilitetsvirksomhedernes bestyrelser.
- Rammer for mobilitetsvirksomhedernes opgavevaretagelse der fremmer langsigtede, rationelle økonomiske dispositioner.
- Der tages stilling til antallet af mobilitetsvirksomheder.
- Udbygge samarbejde med transportbranchen for at fremme innovation, kompetencer og kvalitet.

Tak.

EKSPERTUDVALG
om kollektiv mobilitet
i hele Danmark.....